

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Søg på en bog

- [Anmeldelser »](#)
- [Artikler »](#)
- [Podcasts »](#)

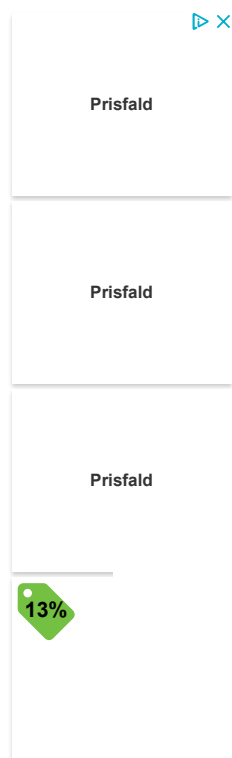
Nyhedsbrev:

- [Om LitteraturNu](#)
- [Redaktion & Skribenter](#)
- [Kontakt](#)

Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

☺

Synes godt om 8 personer synes godt om dette. [Opret en profil](#) for at se, hvad dine venner synes godt om.

Af [Mathias Brander Skovsted](#) | 18. maj 2019

Formidabelt, sensibelt søvngængereri – Leslie Kaplan HIMLENES BOG

Leslie Kaplan fortsætter portrættet af fabriksarbejderen og sanser mesterligt i en smuk to'er, som nu er udkommet på Basilisk i Morten Chemnitz' ligeså smukke, danske oversættelse.

Jeg er på morgenholdet, om eftermiddagen går vi en tur. Lange, naturlige eftermiddage. Vi går ud.

Kantstier, jernbaner. Vi betragter stenene og græsset, hundene. Vi går forbi fabrikker. Jeg kender nogle af pigerne, indenfor.

Himlen ser tit mærkelig ud, rødviol. En stærk farve, den overrasker. Det er industrien.

Vi går langs murene, vi trækker cyklerne. Murene er rolige, stilfærdige, et virkeligt sprog. Der er affald alle vegne. Det er ikke ubehageligt, mere som en venten, næsten.

Tre årtier skulle der gå før Leslie Kaplans debut, OVERSKRIDELSEN – FABRIKKEN, i 2013 udkom på dansk. To'eren, HIMLENES BOG, har ligeledes måttet vente siden 1983, men nu er den her, og har man læst de to bøger, kan man ikke være i tvivl: Det var på tide!

Bøgerne udspringer af erfaringer, som Kaplan gjorde sig i årene 1968-1971, hvor hun som en politisk gestus forlod sit vante, intellektuelle miljø i Paris for at tage arbejde på en række forstadsfabrikker. I disse år oplevede Kaplan på egen krop det, hun selv har beskrevet som en meget konkret og materiel følelse af meningsstab og fremmedgjorthed.

Det er disse oplevelser, der er de to bøger afsæt. Gennem et væld af sansende og famlende beskrivelser optegnes scener, situationer, landskaber og tilstande, der relaterer sig til livet i og omkring fabrikken. Skriften befinder sig i grænselandet mellem ordknap poesi og fortællende prosa – så kort og præcist kan det eksempelvis lyde et sted i HIMLENES BOG: "Huset hæver sig, i udkanten af byen. / Luften er allerede varm. // Udenfor løber den brede allé, med et bagtæppe af ivrige træer. Længere nede ligger dækfabrikken. Om morgenen hører jeg knallerternes støj."

Sproget bevæger sig, som her, altid på det deskriptive plan. Det er den umiddelbare sansning, der samler og udgør scenerne: himlens farver, luftens varme, jordens tekstur, tingenes tyngde og så videre. Refleksioner er imidlertid påfaldende fraværende. Engang i mellem sniger et "jeg synes" eller et "jeg kan ikke lide" sig ind i HIMLENES BOG, men ellers skildrer bogen ganske kraftfuldt noget så bemærkelsesværdigt og paradoksalt som en hypersensibel, zombieagtig bevidsthed.

En bevidsthed der, må man forstå, er nært forbundet med Kaplans erfaringer på fabrikken. Fabrikken er nemlig i begge bøger konstant til stede som den kraft, der definerer de fysiske og mentale landskaber. OVERSKRIDELSEN – FABRIKKEN tager udgangspunkt i den konkrete fabriksdal, men bevæger sig i løbet af bogen udad – ud i samfundets mere abstrakte fabriksmatrice (en bevægelse, som samtidig må læses indadrettet: internalisering af fabrikkens struktur).

Det er imidlertid herude i samfundets åbne landskab, under den åbne himmel, at HIMLENES BOG mestendels udspiller sig, og i bogens "jeg"-form får andre aspekter af fabrikslivserfaren plads, end i OVERSKRIDELSEN – FABRIKKENs almene og anonymiserede "man"-form. Parforhold, vennerelationer og noget så utænkeligt som et sporadisk "vi" sniger sig ind i fortællingerne. Skildringerne bliver mere personlige, mere subjektive, men stadig altid defineret af fabrikkens nærvær – selv i forholdet til landsbypræsten: "Med præsten er det umuligt. Han elsker fabrikken."

Himlen er en evigt nærværende horisont i de landskaber og situationer, bogen fremmaner. Den er foranderlig, indtagende, men også truende. Som her: "Himlen ruller og kommer ind. Materiel himmel, lysende klar, og bevægelig, uden farve. Jeg føler mig fremmed, jeg betragter den. // En eneste himmel. Den er her, i sin helhed, i det runde værelse."

De små plateauer, som HIMLENES BOG fremskriver, er således hele tiden spændt ud mellem himlen og fabrikken – de to konstante horisontlinjer. Her udspiller livet sig så imidlertid i små, men voldsomt prægnante, glimt. For i fabriksarbejderens zombieagtige, refleksionsløse tilstand, er det som om, at verden får en intens og nærmest faretruende karakter: "Luften er strakt til det yderste", "Gruset er gult og nøgent, det styrter" og så videre.

I subjektets totale fremmedgørelse bliver landskabet en slags betydning, der presser sig på. På den måde både konkret og abstrakt, tilfældigt og vitalt: "Græsset er så grønt, og himlen stivnet, intens. Jeg kører. Landskabet er abstrakt som smerten." Landskabets fylde og intensitet gennemstrømmer fabrikkens splintrede krop og aftegner udefra et menneske, hvis indre hensvæver i en tåget dvaletilstand. Det eksemplificeres vist allerbedst på bogens sidste side:

"Det smalle fortov, træerne, og luften, altid, uden inderlighed. Rund himmel, elastisk. Jeg fortsætter, opmærksom. Overalt disse plakater, disse billeder. Murene er klistret til. // Lysets styrke, det folder sig ud. Splintret krop. Det er gennemsigtheden, denne tyngde, og tankerne er som ting, tydelige, utydelige."

Egentlig er det svært at forklare præcist, hvad HIMLENES BOG gør så godt, for den opererer meget indirekte og udtalt. Ved at rette blikket udad, fortrænge refleksionen og lade verden manifestere sig som ren og rå materie formår Kaplan at skildre en

mentalitet af fremmedgjort søvngængeri på tværs af tid, sted og erfaringshorisont – direkte fra en dækkfabrik et sted i 60'ernes Frankrig. Det vel at mærke i så uimodståeligt smukke sætninger, at det smerter helt ind til benet.

HIMLENES BOG når ganske vist ikke helt OVERSKRIDELSEN – FABRIKKENs brillante, konceptuelle træfsikkerhed og maskinelle ordknaphed. Skildringerne fra et'ere's fabrikshaller fremstår simpelthen en smule stærkere end under to'ere's åbne himmel, og et'ere's tilflugt i det anonymiserede, almene "man" formidler ligeledes følelsen af fabrikkens fremmedgørelse stærkere end to'ere's mere subjektive "jeg". Med det sagt, så formår HIMLENES BOG stadig på smuk og overbevisende vis at fortsætte debutens ellers uopnåelige portræt af den splintrede arbejderbevidsthed. Det er en kæmpe præstation, og mere end grund nok til at spurte ud og købe den lille bog.

- Forfatter: Leslie Kaplan
- Titel: HIMLENES BOG
- Originaltitel: LE LIVRE DES CIELS (1983)
- Oversat af: Morten Chemnitz
- Sider: 120
- Pris: 200,-
- Forlag: Forlaget Basilisk
- ISBN: 9788791407871

Tidligere udgivelser

- OVERSKRIDELSEN - FABRIKKEN (2013)

Nyeste anmeldelser i kategorierne [Digte](#).

- [Sextet lyrik spiller op til lir – Pia Busk COUGAR](#) · 09-04-2019
- [Hyp Hyp Motherfuckers indeed – Molly Balsby PONYPRIVILEGIET](#) · 06-01-2019
- [Menneskelivet mellem plantearter og obskure instanser – Hiromi Itō VILDGRÆS VED FLODLEJET](#) · 06-11-2018
- [At bære det, man har mistet – Caspar Eric ALT HVAD DU EJER](#) · 15-10-2018
- [Digtets lokomotiv er en finger i halsen – Simon Grotrian ZAR BRÜCKE OG DE FLAMSKE FORVANDLINGER](#) · 27-09-2018

Læs også

- [Det drejer sig om kritik og modstand – Judith Butler KRIGENS RAMMER](#) · 31-08-2016
- [Fejllære – Peter Handke DET STORE FALD](#) · 15-07-2016
- [Tro inspireres ikke af sværds slag – François Voltaire AFHANDLING OM TOLERANCE](#) · 03-05-2016
- [En drøm af en monstros roman – Andrzej Tichý KAIROS](#) · 21-04-2016
- ["Nogle gange er man nødt til at holde op med at være velopdragen" – interview med Peder Frederik Jensen](#) · 29-02-2016